

Sygn. akt VIII U 325/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy P. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do renty socjalnej

na skutek odwołania P. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 19 grudnia 2012r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje P. M. prawo do renty socjalnej na okres od 01 grudnia 2012r. do 30 listopada 2015r.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 19 grudnia 2012 roku odmówił ubezpieczonemu P. M. prawa do renty socjalnej, albowiem nie został on uznany orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 11 grudnia 2012 roku za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył ubezpieczony wnosząc o uchylenie tej decyzji, uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, która powstała w chwili urodzenia oraz o przyznanie mu prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu wskazał, że urodził się z encefalopatią wrodzoną co zaważyło na jego dalszym rozwoju. Naukę rozpoczął z opóźnieniem w szkole specjalnej. Obecnie jest w III klasie zasadniczej szkoły zawodowej na kierunku kucharz. Ma problemy z zapamiętywaniem kolejności prac oraz z orientacją w terenie. Wskazał ponadto, iż ma orzeczoną niepełnosprawność.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn wskazanych w decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

P. M. urodził się w dniu (...) roku. Uczęszcza do (...) Szkoły Zawodowej, w kierunku kucharz. Miał ustalone prawo do renty socjalnej do dnia 30 listopada 2012 roku /okoliczności bezsporne/.

Orzeczeniem z dnia 4 lutego 2010 roku P. M. został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do dnia 28 lutego 2015 roku. Ustalony stopień niepełnosprawności trwa od 21 grudnia 2007 roku zaś niepełnosprawność została datowana od urodzenia /dowody: orzeczenie k. 9 akt ubezpieczeniowych/.

W dniu 5 listopada 2010 roku P. M. złożył wniosek o dalszą rentę socjalną. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 22 listopada 2012 roku stwierdzono, iż skarżący nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Lekarz orzecznik rozpoznał u niego upośledzenie umysłowe lekkie. Komisja Lekarska ZUS również nie uznała go za całkowicie niezdolnego do pracy i rozpoznała u niego upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim oraz padaczkę z napadami rzadkimi / okoliczności bezsporne/.

Opierając się na wskazanych powyżej opiniach lekarskich Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej /okoliczności bezsporne/.

Biegły sądowy psycholog rozpoznał u ubezpieczonego upośledzenie umysłowe z pogranicza stopnia lekkiego i umiarkowanego, cechy organicznego uszkodzenia CUN, zaniki korowe oraz padaczkę. Stwierdził zaburzenia głębokie funkcji poznawczych we wszystkich obszarach ważnych dla podejmowania decyzji czy planowania i wykonywania czynności, głównie w zakresie pamięci, zdolności do uczenia się, funkcji wykonawczych, tak że upośledzają one w sposób istotny sprawność ustroju, a stwierdzone deficyty uniemożliwiają wykonywanie nawet prostych czynności zawodowych.

Jego zdaniem ubezpieczony nie jest w stanie samodzielnie zaktualizować potrzebnych informacji w sytuacji kontaktu np. z urzędnikami co uniemożliwia mu samodzielne załatwianie spraw urzędowych. Nie pamięta o ważnych terminach, o sprawach bytowych czy mieszkaniowych. Nie jest w stanie nawiązywać więzi z nowymi osobami. Na poziomie funkcji poznawczych przejawia głęboko obniżone zdolności do przyswajania informacji i uczenia się nowego materiału słownego. Zapamiętuje 1 słowo i pomimo kilkukrotnych prób zapamiętania zapomina po kilkudziesięciu sekundach. Posiada bardzo mocno osłabioną pamięć długotrwałą i przechowywanie informacji. Nie zna alfabetu ani też nie potrafi liczyć po kolei od 1 do 20 bez mylenia się. Nie potrafi wymienić dni tygodnia ani nazw miesięcy, nie wie również jaki jest rok. Nie rozumie pojęcia słowa „badanie”.

Biegły sądowy psychiatra rozpoznał u ubezpieczonego upośledzenie umysłowe z pogranicza lekkiego i umiarkowanego, zaburzenia zachowania i emocji oraz nasilone zaburzenia nerwicowe. Stwierdził, że jest on niedojrzały emocjonalnie zaś jego osobowość pozbawiona jest napięcia dążeń zaś jego krytycyzm oraz uczuciowość wyższą są w znacznym stopniu uszkodzone.

Biegły sądowy neurolog rozpoznał u ubezpieczonego padaczkę z napadami uogólnionymi, wadę rozwojową mózgowia pod postacią niedorozwoju ciała modzelowatego i zaników korowych płatów czołowych oraz małopłowie wrodzone. Wskazał, iż nie nabył on żadnych umiejętności życiowych umożliwiających mu zapewnienie sobie bytu. Napady padaczkowe powtarzają się około 3 razy w miesiącu pomimo systematycznego przyjmowania leków.

P. M. jest w dalszym ciągu całkowicie niezdolny do pracy do dnia 30 listopada 2015 roku zaś niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18 roku życia /dowody: opinia biegłego psychologa k. 29 – 32; opinia biegłego psychiatry k. 34 – 36; opinia biegłego neurologa k. 38 – 39/.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ubezpieczeniowych i dokumentacji lekarskiej ZUS, bowiem żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich rzetelności i autentyczności. Brak było zatem, w ocenie Sądu, przesłanek, by odmówić im przymiotu wiarygodności. Podstawę ustaleń faktycznych Sądu stanowiły również opinie biegłych sądowych.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie P. M. jako zasadne podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Zgodnie z ust. 2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Stosownie do treści art. 5 powołanej ustawy o rencie socjalnej, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje obecnie lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej "lekarzem orzecznikiem", na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z art. 12 ust. 2 powołanej ustawy osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Celem ustalenia, czy stan zdrowia strony czyni wnioskodawcę całkowicie niezdolnym do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub do momentu jej ukończenia, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych.

Biegli sądowi w sporządzonych opiniach zgodnie stwierdzili, iż ubezpieczony jest w dalszym ciągu całkowicie niezdolny do pracy. Podali, iż ma on poważne kłopoty z pamięcią oraz zdolnością do uczenia się. Schorzenia te uniemożliwiają mu wykonywanie nawet prostych czynności zawodowych. Ubezpieczony nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym. Nie pamięta o ważnych terminach jak również nie jest w stanie nawiązywać więzi z nowymi osobami. Posiada bardzo mocno osłabioną pamięć długotrwałą i przechowywanie informacji. Nie zna nawet alfabetu ani też nie potrafi liczyć po kolei od 1 do 20 bez mylenia się. Nie potrafi wymienić dni tygodnia ani nazw miesięcy, nie wie również jaki jest rok. Ubezpieczony jest niedojrzały emocjonalnie zaś jego osobowość pozbawiona jest napięcia dążeń zaś jego krytycyzm oraz uczuciowość wyższą są w znacznym stopniu uszkodzone. Wskazali również, iż ubezpieczony nie nabył żadnych umiejętności życiowych umożliwiających mu zapewnienie sobie bytu.

Zważyć w tym miejscu należy, iż specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się z tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanych w nich stanowisk oraz stopień stanowczości wyrażonych w nich ocen. Opinie sporządzone przez biegłych są wnikliwe i wyczerpujące, logiczne i spójne, a wnioski w nich zawarte prawidłowo uzasadnione. Zostały one wydane przez lekarzy specjalistów o uznanym autorytecie i dużym doświadczeniu zawodowym także klinicznym. Opinie zostały wydane po uprzednio przeprowadzonym badaniu ubezpieczonego oraz zapoznaniu się ze zgromadzoną dokumentacją medyczną. Nadto w sposób wyczerpujący i przekonujący wskazali, dlaczego uznali ubezpieczonego za całkowicie niezdolnego do pracy, a Sąd nie widzi jakichkolwiek podstaw do podważenia tej opinii.

Sąd Okręgowy doszedł również do przekonania, że zarzuty zgłaszane przez pozwanego stanowią bezpodstawną polemikę ze stanowiskiem biegłych i nie zasługują na uwzględnienie. Pozwany, ustosunkowując się do opinii

biegłych, nie przedstawił żadnych nowych okoliczności ani dowodów celem podważenia stanowiska biegłych. Fakt niestwierdzenia przez lekarzy orzeczników jakichś schorzeń nie powoduje, iż schorzenia te nie występują.

Mając na uwadze powyższe ustalenia oraz dyspozycję art. 12 ust. 2 powołanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych należy stwierdzić, że ubezpieczony P. M. spełnił podstawową przesłankę konieczną dla przyznania mu renty socjalnej jaką jest istnienie całkowitej niezdolności do pracy, która powstała przed 18 rokiem życia.

Podkreślić przy tym należy, że przy ocenie niezdolności do pracy w myśl art. 12 ustawy emerytalnej o tej niezdolności nie przesądza wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, tylko decydujące znaczenie ma ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje (por: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.10. 20009 r. w sprawie UK 106/09 , opub. LEX nr 558589). Natomiast w wyroku z dnia 8 grudnia 2000 r. w sprawie II UKN 134/00 OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 369 Sąd Najwyższy wskazał, że przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. także wyrok SN z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79 (PiZS 1981, nr 1).

W ocenie Sądu istniejące u ubezpieczonego schorzenia psychiatryczno-psychologiczne uzasadniają uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy. Wskazane schorzenia powodują, że ubezpieczony nie może podjąć pracę w tzw. „normalnych warunkach”.

Rozpoznając spór Sąd miał na uwadze, że w ocenie biegłych niezdolność do pracy ubezpieczonego ma charakter czasowy. Z uwagi na dyspozycje ww. art. 12 ustawy emerytalnej Sąd uznał za zasadne przyznanie ubezpieczonemu prawa do renty socjalnej do dnia 30 listopada 2015 roku, zgodnie z dyspozycją cyt. art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Jak wcześniej wskazano z art. 12 ustawy emerytalnej wynika, że o niezdolności do pracy nie przesądzają jedynie okoliczności natury medycznej ale i również ocena prawna dokonana w oparciu o dodatkowe okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje.

Z ustaleń dokonanych w sprawie wnika, że ubezpieczony w chwili obecnej z uwagi na istniejące schorzenia nie może wykonywać pracy w wyuczonym zawodzie jak i też innej, bez udziału i bezpośredniego nadzoru osób trzecich. W ocenie Sądu wskazany okres pozwoli ubezpieczonemu na aktywizację społeczno-zawodową a przyznana renta socjalna spełni swoją rolę jako świadczenie zabezpieczające.

W konkluzji z przytoczonych wyżej względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał P. M. prawo do dalszej renty socjalnej do dnia 30 listopada 2015 r.

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska